

LAGUTSKOTTETS betänkande nr 22/1968-69 med anledning av Ålands landskapsstyrelses framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om ägors fredande mot skada av husdjur. (Nr 9/1969).

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget inbegärt utskottets utlåtande, får utskottet värdsamt anföra följande:

Lagens rubrik föreslås av landskapsstyrelsen till samma som i gällande 1929 års lag. Utskottet anser dock, att rubriken kunde få en kortare och mera adekvat benämning, då man numera eftersträvar möjligast korta lagrubriker.

I lagförslaget användes växelvis "stängsel" och "hägnad". Ehuru dessa uttryck är synonyma, anser utskottet att det vore konsekvent att genomgående använda samma uttryck och har stannat för benämningen stängsel, då ordet hägnad är dubbeltydigt. I åländskt språkbruk för det närmast tanken till ett inhägnat område.

Frågan om, vem stängselskyldigheten skall åvila i sådana fall, då nyttan av stängslet beror på olika intressen hos rågrannar, har i utskottet ägnats särskild uppmärksamhet. Utskottet vill dock till först understryka, att den i 1 § ingående huvudreglen, enligt vilken den som håller husdjur är skyldig att vårda dem så att de inte kommer in på annans ägor, bör beaktas också i det fall, att stängselskyldigheten inte skulle åvila djurens ägare. Beträffande stängselskyldigheten åter anser utskottet, att den av landskapsstyrelsen föreslagna nya huvudregeln, som i princip överensstämmer med den i riket gällande, bör vara den riktiga. Det torde också vara klarare att uttrycka regeln på det föreslagna sättet, att den som använder sin mark till bete också skall stå för stängsel.

Landskapsstyrelsen föreslår därutöver, att ägare av byggnadstomt eller bebyggt område om högst 5.000 m² ensam skall svara för stängsel. Samma regel skulle gälla också intilliggande område, som vårdas som tomt ävensom industritomt, upplagsplats, samt i viss mån planlagt fritidsområde, strandplats och annat för speciellt ändamål avsett område. Utskottet anser dock, att en sådan överföring av stängselskyldigheten till det motsatta mot huvudregeln skulle föra alltför långt.

Ur behörighetssynpunkt kunde måhända också en viss tvekan komma i fråga i detta avseende. Då emellertid landskapet har lagstiftningsbehörighet beträffande "bete och ägors fredande" och många av de i 13 § självstyrelselagen uppräknade lagstiftningsområdena är sådana, att de jämväl beröra privaträttsliga stadganden, anser utskottet att hinder

icke finnes för åvälvande av sådana skyldigheter på jordägare, så som utskottet föreslagit. Utskottet har dock begränsat överföringen av stängselskyldigheten på ägare och innehavare av mindre områden till enbart områden, som kan betraktas som bostadslägenheter, bostadstomter eller bostadsområden, och som ytterligare förutsättning utsagt, att området i fråga skall vara bebyggt. Dessutom anser utskottet, att stängselskyldigheten bör gälla endast mot område som betas. En medlem i utskottet ville dock utesluta också denna överföring av stängselskyldigheten.

Beträffande industritomter och upplagsplatser kan synpunkterna på deras inhägnande vara av mycket olika slag. I vissa fall är intresset för deras inhägnande enbart betingat av estetiska synpunkter, såsom då det gäller inhägnande av ett upplagsområde mot allmän väg för att hindra insyn på ett landskapsbildande förfulande upplag. Utskottets majoritet har stannat för, att denna fråga inte i egentlig mening hör samman med hållande av husdjur utan närmast hör till byggnadslagstiftningen och naturskyddslagstiftningen. Då regler för beaktande av andra än jordbrukssynpunkter bör hänföras till dessa lagstiftningsområden, anser utskottet att stadgandet i 3 § 3 mom. bör utgå.

Stadgandet i förslaget 3 § 4 mom. finner utskottet alltför vidsträckt och dessutom oklart. Det förefaller svårt att avgränsa de i detta moment avsedda fallen mot dem, som omtalas i de tidigare berörda fallen i 2 och 3 mom. Utskottets majoritet har stannat för att också detta moment bör utgå. En minoritet inom utskottet (2 medlemmar) hade dock velat bibehålla stadgandena i 3 och 4 mom. och sammanförda med stadgandet i 2 mom. Beträffande planlagt fritidsområdes uteslutande i paragrafen har utskottet dock varit ense.

Den i 10 § ingående bestämmelsen om stängsels beskaffenhet finner utskottet tillräcklig och ändamålsenlig. Då meningsskiljaktighet dock lätt kan uppstå i denna fråga, har utskottet till paragrafen fogat ett 2 mom., enligt vilket tvist skall avgöras av sådan skiljenämnd, som enligt 55 § tillsättes också vid tvist om fördelningen av stängselbesväret.

Utskottet anser den tidigare i landskapslagstiftningen använda avfattningen av kapitelrubriker med begynnelseordet "om" vara riktigare, då ett kapitel sällan innehåller uttömmande stadganden om det som rubriken anger och ofta stadganden i andra kapitel berör också det aktuella kapitlets område. Sådan avfattning av rubrikerna borde därför genomgående användas. I övrigt har endast ändringar av redaktionell innebörd införts.

Ned hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå,

-3-

att Landstinget måtte antaga lagförslaget med nedanstående ändringar:

L a n d s k a p s l a g
om stängselskyldighet.

2 §.

Rågrannar må avtala om uppförande och underhåll av gemensamt stängsel eller om den grund, enligt vilken stängselskyldighet dem emellan på annat sätt skall fördelas.

Om ägofredsföreningar----(2 mom.)-----Åland (4/33).

3 §.

Har rågrannar icke träffat i 2 § avsett avtal om stängselskyldigheten (utesl.), skall denna skyldighet fullgöras så, att ifall stängselskyldigheten föranledes av betande endast på ena sidan, denna sida ensam skall svara för stängslet. I annat----- (1 mom.)-----påkallar avvikelse.

Ägare eller innehavare av bebyggd bostadslägenhet, bostadstomt eller bostadsområde understigande 5.000 m² (utesl.) är dock skyldig att ensam svara för stängselbesväret mot område som betas.

(Uteslutning)

4 §.

Fördelningen av----- (1 mom.)-----enas om stängselskyldigheten eller----- (1 mom.)-----föranleda minskning.

Över skiftesförrättningen---- (2 mom.)-----ett exemplar.

5 §.

Har tio---- (5 §)-----del i stängslet det påyrkar.

7 §.

Den som---- (7 §)-----uppfört mera stängsel än honom ---- (7 §)-----rättens prövning.

8 §.

Den som önskar ålägga granne sådan stängselskyldighet, varom ---- (1 mom.)----- sin skyldighet.

Om den ---- (2 mom.)-----behov av stängslet, må han---- (2 mom.)----- sin stängselskyldighet.

Godkännes icke uppsägningen, vare saken avgjord av skiftesnämnd på sätt i 6 § stadgas.

Uppsägning som avses i denna paragraf må dock icke äga rum förrän fem år förflutit från stängselskiftet.

9 §.

Yrkar den,---- (1 mom.)-----avskiljande genom stängsel eller önskar----

(1 mom.)-----att vägen ingärdas, äger envar----(1 mom.)----som boskaps-
väg.

Angående sådant stängselskifte samt befrielse från stängselskyldighet
gäller vad i detta kapitel är stadgat.

10 §.

Stängsel skall----(1 mom.)-----sitt ändamål.

Uppstår tvist om stängsels beskaffenhet må tvisten avgöras av skif-
tesnämnd som i 6 § stadgas.

11 §.

Förfaller stängsel skall bristen så snart som möjligt avhjälpas.
Underlåter den stängselskyldige detta----- (11 §)----- själv istånd-
sätta stängslet. För de kostnader som därav följer skall den stängsel-
skyldige svara.

2 kap.

Om samfällda ägors nyttjande till bete.

3 kap.

Om överträdelse av denna lag.

13 §.

Inkommer husdjur----(1 mom.)-----strafflagen stadgas.

Ägare till husdjur på gemensamt bete ansvarar en för alla och alla
för en för skada, som deras djur förorsakat.

Vad i ----- (3 mom.)----nyttjande överlåtits.

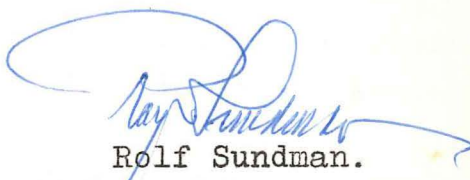
20 §.

För dem som vintertid underhåller allmän väg är det tillåtet att
för vintern nedtaga vid sådan väg inrättade stängsel mot skyldighet att
tidigt om våren återställa dem i deras förra skick.

Mariehamn, den 19 mars 1969.

På lagutskottets vägnar:

Nils Dahlman

Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Nils Dahlman, viceordföranden
Persson samt ledamöterna Bertel Boman, Sundblom och Östling.